

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

спеціальність	015 Професійна освіта (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Професійна освіта (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО “Філософія людського спілкування” та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Бондар Наталя Олександрівна

Вища освіта – спеціальність Педагогіка і методика середньої освіти. Історія
Науковий ступень – кандидат історичних наук 07.00.01 – історія України.
Вчене звання – Доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО “Філософія людського спілкування” та соціально-гуманітарних дисциплін.
Досвід роботи – більше 17 років
Показники професійної активності з тематики курсу:
авторка 7 методичних розробок в галузі історичних наук;
автор понад 20 фахових публікацій у галузі історичних наук (включаючи закордонні) та понад 30 публікацій наукового характеру в галузі суспільствознавства.

телефон	0675787440	електронна пошта	nbon79@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	вивчення основних закономірностей державотворчих процесів та становлення громадянського суспільства на етнічних українських землях. Враховуючи необхідність розуміння витоків державності, складного шляху, який здолав українських народ в боротьбі за власну державу, специфіку процесів державотворення та становлення й розвитку громадянського суспільства, навчальна дисципліна спрямована на вивчення історії державотворчих традицій на українських землях, боротьби за збереження, відновлення та здобуття власної держави.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Обсяг і форми контролю	4 кредита ECTS (120 годин): 30 годин лекцій, 30 годин практичних занять; 60 годин самостійної роботи; поточний контроль; підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	Вчасна підготовка до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 11.¹ . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>СК 12. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПРН 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</p> <p>ПРН 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.</p> <p>ПРН 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.</p> <p>ПРН 26. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	---

СК 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.
СК 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1. Етносоціальні та державотворчі процеси в Україні з найдавніших часів до початку ХХ ст.

Лекція 1.	Вступ до курсу “Історія української державності та громадянське суспільство”. Найдавніші державні утворення на території сучасної України.	ПЗ 1	Вступ до курсу “Історія української державності та громадянське суспільство”. Найдавніші державні утворення на території сучасної України.	С а м о с ті й н а р о б о т а	
Лекція 2.	Княжий період українського державотворення. Галицько-Волинська держава	ПЗ 2	Княжий період українського державотворення. Галицько-Волинська держава		Правові документи часів Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
Лекція 3.	Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.	ПЗ 3	Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.		Кревська, Люблинська унія та Берестейська унія - вплив на українську державність. Литовські статuti — норми права в Литовсько-Польській період.
Лекція 4.	Українська національна боротьба (середина ХVІІ ст.). Козацько-гетьманська держава (Гетьманщина). Наступ царизму на українську державність у роки Гетьманщини.	ПЗ 4	Українська національна боротьба (середина ХVІІ ст.). Козацько-гетьманська держава (Гетьманщина). Наступ царизму на українську державність у роки Гетьманщини.		Союзницькі угоди та договори в часі Української національної боротьби середини ХVІІ ст.- спроба закріпити статус українських земель та основ державності. Нормативні документи часів Гетьманщини, які визначали статус українських земель у ХVІІІ ст.
Лекція 5.	Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в ХІХ ст. Нові тенденції в соціально-політичному житті України на початку ХХ ст.	ПЗ 5	Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в ХІХ ст. Нові тенденції в соціально-політичному житті України на початку ХХ ст.		Загальноросійські нормативні документи стосовно українських земель у ХІХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій на початку ХХ ст.

Розділ 2. На шляху до відродження української державності (ХХ – поч. ХХІ ст.)

Лекція 6.	Українська революція 1917 - 1921 років.	ПЗ 6	Українська революція 1917 - 1921 років.	С а м ос ті й н а	1) Постанови та законопроекти органів влади в Україні часів Української революції 1917 - 1921 років. 2) Статус УСРР в правових документах в 20-30-ті рр. ХХст. 3) Міжнародні договори та таємні протоколи напередодні та під час Другої світової війни, що стосувались українських земель.
Лекція 7.	Українські землі в міжвоєнний період 1921-1939 роки.	ПЗ 7	Українські землі в міжвоєнний період 1921-1939 роки.		
Лекція 8.	Україна і Друга світова війна: нова парадигма.	ПЗ 8	Україна і Друга світова війна: нова парадигма.		
Лекція 9.	УРСР в післявоєнний період: кінець епохи сталінізму. Періоди “відлиги” та “застою”.	ПЗ 9	УРСР в післявоєнний період: кінець епохи сталінізму. Періоди “відлиги” та застою.		

Лекція 10	Україна на шляху до суверенітету та державної незалежності. Державотворчі процеси перших років незалежності. Проблеми української державності у 1991-2009 рр.	ПЗ 10	Україна на шляху до суверенітету та державної незалежності. Державотворчі процеси перших років незалежності. Проблеми української державності у 1991-2009 рр.	р об от а	4) Міжнародні договори в післявоєнний період щодо статусу українських земель. 5) Статус УРСР в правових документах в 60-80-ті рр. ХХст. 6) Багатопартійність в Україні: основні пункти програм українських політичних партій у кінці 80-х - 90-х рр. ХХст. 7) Конституція України 1996 р. - основні пріоритети. 8) Міжнародне співробітництво України у ХХІ ст.: напрями та перспективи.
Лекція 11	Сучасна Україна в умовах відбиття повномасштабної російської агресії	ПЗ 11	Сучасна Україна в умовах відбиття повномасштабної російської агресії		
Розділ 3. Громадянське суспільство					
Лекція 12	Поняття громадянське суспільство, умови формування, ознаки, функції та значення	ПЗ 12	Поняття громадянське суспільство, умови формування, ознаки, функції та значення		
Лекція 13	Етапи формування громадянського суспільства в Україні.	ПЗ 13	Етапи формування громадянського суспільства в Україні. Основні тенденції розвитку громадянського суспільства в умовах глобалізації.		
Лекція 14	Основні тенденції розвитку громадянського суспільства в умовах глобалізації.	ПЗ 14	Основні тенденції розвитку громадянського суспільства в умовах глобалізації.		
Лекція 15	Корупція як виклик сталому розвитку суспільства в сучасну епоху.	ПЗ 15	Корупція як виклик сталому розвитку суспільства в сучасну епоху.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Борисова О.В., Климов А.О. Історія української державності: підручник у 2-х томах. Т. 1. - Київ: Вид. дім "Кондор", 2018. - 344 с.
2. Борисова О, Климов А. Історія української державності. Підручник у 2-х томах. Т. 2. - Київ: Вид. дім "Кондор", 2018. - 464 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. - Київ: Портал, 2022. - 416 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття.- Київ: Yakaboo Publishing, 2024.- 656 с.
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля. 2018.-496 с.
6. Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження європейських стандартів взаємодії з державою: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. 12 грудня 2013 р., м. Київ Упоряд.: В.М. Яблонський, О.А. Корнієвський, П.Ф. Вознюк. К. : НІСД, 2014. 192 с.
7. Українське суспільство в умовах війни.(2022): Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц .н. С.Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022.- 410 с.
8. Плохій С .(2023) Російсько-українська війна. Повернення історії. – Харків: КСД, 2023.-400 р.
9. Снайдер Т. (2021) Перетворення нації. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569-1999.-К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2021.- 464с.
10. Снайдер Т. (2020) Шлях до несвободи: Росія, Європа , Америка.- Львів: Човен , 2020.- 392с.
11. Україна в історії Європи ХХ- початку ХХІ ст.; монографія. За ред. чл.-кор. НАН України С.В. Віднянського. Київ: Інститут історії України НАН України, 2020.- 814с.
12. Бондар Н.О. Радянське регулювання організації робочої сили на початку 1920-х рр.: від милітаризації до виробничих артілей // Збірник наукових праць. Серія «Історія та географія» /Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків: Колегіум, 2020. – Вип. 58. – с. 13-17
13. Воронянський О. В., Бондар Н. О. Державне регулювання поземельних відносин у Кубанському козацькому війську в середині ХІХ – на початку ХХ ст.с. /Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. - Вип. 33 — Збірник наукових праць. - 2022. - С. 23-29
14. Bondar N. O. Local history in the system of patriotic education of

1. Історія української державності та громадянське суспільство: методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всі спеціальності / Укл.: Н.О. Бондар, А.С. Міносян; Державний біотехнологічний університет. – Харків, 2024. – 56 с.
2. Історія української державності та громадянське суспільство: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всі спеціальності / Укл.: Н.О. Бондар, А.С. Міносян; Державний біотехнологічний університет. – Харків, 2024. – 64 с.

applicants for higher education / Bondar N. O. // Актуальні проблеми освітньо-виховного процесу в умовах карантинних обмежень та дистанційного навчання: збірник наук. пр. – Харків: ХНУБА, 2021. – с. 227 — 229

15. Бондар Н.О. Українські політичні партії ліберально-демократичного напрямку на Харківщині під час Української революції 1917 - 1921 рр. // STUDIA SLOBOZHANICA: Матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2021» (Харків, ДБТУ, 2 грудня 2021 р.). – Харків, 2021. – С. 3 - 9

16. Бондар Н.О. Радянське законодавство проти українських в'язнів сумління: на основі звітів 1975-1979 років Amnesty International // STUDIA SLOBOZHANICA: Матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2023» (Харків, ДБТУ, 6 квітня 2023 р.). – Харків, 2023. – С. 19 - 29

17. Бондар Н.О. Концептуалізація ліберально-демократичного руху на Харківщині під час революційних подій 1917 // Філософія в сучасному світі : Матеріали V Міжнародної науково практичної конференції, 22–24 листопада 2024 р. // Ред. кол. О.О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.]. – Харків, 2024. – С. 142-144

18. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики" ; [за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова]. – Київ : Таксон, 2016. – 231 с.

19. Месюк, М. П. Органи державної влади та інститути громадянського суспільства в боротьбі з корупцією: проблеми взаємодії / М. П. Месюк, М. П. Савчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2010. – № 4—5. – С. 264—272.

20. Інститут історії України (<http://history.org.ua/uk>)

21. Український історичний портал <http://historians.in.ua/>

22. <http://korolenko.kharkov.com/> - Наукова бібліотека імені В.Г. Короленка

23. <http://www.nbu.gov.ua/> - Наукова бібліотека імені В.Вернадського

24. <https://library.btu.kharkov.ua/> - Наукова бібліотека ДБТУ

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА

БАЛИ

ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ

Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (екзаменаційне випробування в усній формі або тестування)
Поточний контроль	100-бальна накопичувальна	до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо)
			якість та активність роботи на практичному занятті (виконання завдань, участь у дискусії)
			якість виконання завдань у межах самостійної роботи
			якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.